

Quickscan flora en fauna

Dorst-West

Gemeente Oosterhout

Quickscan flora en fauna

Dorst-West

Gemeente Oosterhout

Datum:

27 november 2009

Projectgegevens:

NAT04-00S00017-01a

CROONEN ADVISEURS

ruimtelijke vormgeving & ordening

Postbus 435 – 5240 AK Rosmalen

T (073) 523 39 00 – F (073) 523 39 99

E info@croonen.nl – I www.croonenadviseurs.nl

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Doel	1
1.2	Flora- en faunawet	2
1.3	Methode	2
2	Gebiedsbeschrijving	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Toekomstige situatie	6
3	Onderzoeksresultaten	7
3.1	Literatuurstudie	7
3.2	Veldbezoek	8
4	Toetsing aan de Flora- en faunawet	9
4.1	Licht beschermde soorten (tabel 1- soorten)	9
4.2	Vogels	9
4.3	Vleermuizen	9
4.4	Amfibieën	10
4.5	Overige soortgroepen	10
5	Conclusies en aanbevelingen	11
5.1	Conclusies	11
5.2	Aanbevelingen	12
6	Bronnen	13
6.1	Boeken en rapporten	13
6.2	Websites	13

Bijlage

Algemene informatie Flora- en faunawet

1 Inleiding

Aanleiding voor dit verkennend onderzoek (quickscan) vormt de ontwikkeling van een nieuwe woonwijk die zal bestaan uit ongeveer 125 woningen. Ten behoeve van deze ruimtelijke ontwikkeling dient een nieuw bestemmingsplan te worden opgesteld. Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. In deze rapportage zijn de resultaten van de quickscan beschreven. Op onderstaande figuur is het onderzoeksgebied weergegeven.

Figuur 1: Locatie plangebied (RLG Atlas Noord-Brabant, 2005)

1.1 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten. Met andere woorden, in het ruimtelijke ordeningstraject dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is.

Het doel van voorliggende quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het gedring zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar de bijlage.

1.3 Methode

Literatuurstudie

Allereerst heeft er een literatuurstudie plaatsgevonden om na te gaan welke biotopen en daaraan verbonden (strikte beschermde) soorten in het plangebied worden verwacht.

Via de website natuurloket.nl heeft een eerste verkenning plaatsgevonden van aanwezige soorten in het kilometerhok waarin het plangebied ligt (figuur 2).

Figuur 2: Begrenzing plangebied (www.bing.com/maps, 2009)

Uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels min of meer gedateerd is, blijkt dat in of nabij de locaties in het verleden diverse strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij niet bekend. Deze gegevens hebben veelal betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het onderzoeksgebied.

De website www.waarneming.nl is daarnaast eveneens geraadpleegd. Een groot aantal amateurs kan op deze website natuurwaarnemingen kwijt. De site wordt redelijk gecontroleerd middels collegiale toetsing. Soortwaarnemingen via deze bron zijn derhalve redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kunnen deze waarnemingen een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarnemingen zijn, in tegenstelling tot atlassen, tot op de exacte locatie te herleiden.

Veldbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten/soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is afgelegd door de ecooloog van Croonen Adviseurs op 21 oktober 2009 bij 15°C en zonnig weer. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidige situatie

Huidig gebruik

Het plangebied ligt aan de westzijde van Dorst en wordt globaal begrensd door de spoorlijn Breda-Tilburg in het noorden, de achtererven van de woningen aan de Broekstraat in het oosten en de Baarschotsestraat in het zuiden en de erven van de woningen aan de Baarschotsestraat 13a en 19 aan de westzijde. De aanwezige kassencomplexen beslaan het grootste deel van het plangebied (figuur 3, impressie plangebied).

Figuur 3: Impressie plangebied

Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Er is geen sprake van beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet ter plaatse. In de nabijheid van het plangebied ligt boswachterij Dorst. Deze maakt deel uit van de Ecologische hoofdstructuur (EHS). De ligging en afstand tussen het plangebied en het EHS-gebied en de aard van de voorgestane plannen maken het aannemelijk dat de ontwikkeling niet van invloed zal zijn op het natuurgebied.

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). De Natuurbeschermingswet richt zich op de bescherming van gebieden, de Flora- en faunawet op de bescherming van soorten. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

De EHS is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale streekplannen uitgewerkt. Ruimtelijke plannen van gemeenten moeten hieraan worden getoetst. In of in de nabijheid van de EHS geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Van wezenlijke aantasting is in dit geval geen sprake.

2.2 Toekomstige situatie**Toekomstig gebruik**

De ruimtelijke ontwikkeling bestaat uit de bouw van een groene woonwijk bestaande uit ongeveer 125 woningen.

Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van de ruimtelijke ontwikkeling worden de twee kassencomplexen gesloopt. Daarnaast wordt er een woning met opstallen gesloopt. Deze woning ligt aan de Baarschotseweg 23. In de nieuwe woonwijk zullen vele bomen en hagen worden geplant en speelveldjes worden aangelegd.

3 Onderzoeksresultaten

3.1 Literatuurstudie

Op basis van een eerste verkenning middels het natuurloket is geconstateerd dat in de kilometerhokken waarin de locatie ligt (X:117; Y:400) (strikt) beschermde soorten zijn aangetroffen, namelijk vaatplanten en zoogdieren. Het overgrote deel van de soortgroepen is echter slecht of zelfs geheel niet onderzocht, waardoor het natuurloket beperkt inzicht biedt in mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Op de site waarneming.nl (2007-2009) staan de volgende waarnemingen vermeld voor het plangebied of de directe omgeving:

- Vogels: Boerenzwaluw, kerkuil, scholekster, holenduif, kleine mantelmeeuw, boomklever, zwarte specht.
- Insecten: aziatisch lieveheersbeestje, gepluimde Spanner.
- Paddenstoelen: barnsteenmosklokje, gestreepte trechterzwam, kastanjeboleet, kleine bostrechterszwam, muizenstaartzwam.
- Korstmossen: kopjesbekermos.

Uit landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn aangetroffen. Dit betreft:

- een groot aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten, waaronder bosmuis, egel, veldmuis, ondergrondse woelmuis, swoelrat, ree, bunzing, wezel, mol, konijn, haas. Daarnaast zijn de volgende zwaarder beschermde (tabel 2/3) soorten waargenomen: bosvleermuis, laatvlieger, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis;
- een groot aantal vogels van de rode lijst en categorie 4 en 5 vogelsoorten, waaronder wespandief, havik, sperwer, buizerd, torenvalk, boomvalk, patrijs, zomertortel, koekoek, kerkuil, steenuil, bosuil, ransuil, groene specht, zwarte specht, grote bonte specht, boerenzwaluw, zwarte roodstaart, gekraagde roodstaart, spotvogel, grauwe vliegenvanger, matkop, wielewaal, huismus, ringmus en kneu;
- enkele algemene licht beschermde soorten (tabel 1): bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker, kleine watersalamander. Daarnaast nog de volgende strikt beschermde (tabel 2/3) soorten: alpenwatersalamander, vinpootsalamander;
- enkele (strikt) beschermde plantensoorten zoals gewone dotterbloem, grasklokje, brede orchis, kleine zonnedauw, ronde zonnedauw, brede wespenorchis, klokjesgentiaan, jeneverbes, grote keverorchis, waterdrieblad, wilde gagel, beenbreek, gewone vogelmelk en slanke sleutelbloem;

- algemene vlindersoorten als kleine vos, landkaartje, oranjetipje, boomblauwtje, hooibeestje, citroenvlinder, dagpauwoog, argusvlinder, kleine vuurvlinder, bruin zandoogje, eikenpage, groot dikkopje, koninginpage, bont zandoogje, groot koolwitje, klein geaderd witje, klein koolwitje, gehakkelde aurelia, icarusblauwtje, oranje zandoogje, zwartsprietdikkopje, atalanta, distelvlinder;
- algemene libellensoorten als blauwe glazenmaker, paardenbijter, grote keizerlibel, weidebeekjuffer, azuurwaterjuffer, watersnuffel, lantaarntje, gewone pantserjuffer, houtpantserjuffer, platbuik, viervlek, gewone oeverlibel, vuurjuffer, bloedrode heidelibel, bruinrode heidelibel en steenrode heidelibel;
- de strikt beschermde vissoort 'Bermpje'.

Beschermde soorten uit andere soortgroepen zijn niet aangetroffen.

3.2 Veldbezoek

Op 21 oktober 2009 bij 15°C en zonnig weer is door de ecooloog van Croonen Adviseurs een veldbezoek afgelegd aan het plangebied. Aan de hand van de literatuurstudie en de aangetroffen biotopen kan een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten.

Binnen het plangebied zijn twee kassencomplexen en een woning met opstallen aan de Baarschotsestraat aanwezig. In het plangebied komen geen (grote) bomen voor. Wel ligt er naast het kassencomplex een sloot/greppel begroeid met ruigtekruiden en enkele algemene moerasplanten.

4 Toetsing aan de Flora- en faunawet

4.1 Licht beschermde soorten (tabel 1- soorten)

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er voldoende leefgebied in de omgeving aanwezig blijft en het algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is derhalve niet noodzakelijk.

4.2 Vogels

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd, dit betreft alle in bomen broedende roofvogelsoorten en de kerkuil, ransuil, steenuil, oehoe, roek, grote gele kwikstaart en ooievaar. Dit zijn de zogenoemde categorie 4 vogelsoorten. In het plangebied zijn geen nesten of vogelsoorten uit categorie 4 aangetroffen. Daarnaast zijn er categorie 5 vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In het plangebied zijn geen grote bomen aanwezig. Er zijn geen nesten of vogelsoorten uit categorie 5 aangetroffen. Er hoeft daarom geen nader vogelonderzoek plaats te vinden. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is derhalve niet aan de orde.

4.3 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het kappen van vooral oudere bomen dient ten allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen.

Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering of op zolders. De kassen en de te slopen opstallen bij de woning aan de Baarschotsestraat zijn niet geschikt als vleermuisverblijfplaats, daar zij geen spouwmuren met verluchtingsgaten hebben, geen zolder, een houten betimmering en dergelijke hebben, waarachter zich vleermuizen zouden kunnen ophouden. De te slopen woning aan de Baarschotsestraat 23 heeft een dak bestaande uit dakpannen, waaronder vleermuizen zouden kunnen zitten. Daarnaast kunnen zich vleermuizen ophouden achter de dakrandbetimmering en het beslag rondom de basis van de schoorsteen. Er dient daarom een aanvullend vleermuisonderzoek te worden uitgevoerd in en om deze woning.

Worden er vleermuizen aangetroffen in de bebouwing bij dit onderzoek, dan dient er een ontheffing te worden aangevraagd in het kader van de Flora- en faunawet.

Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen. Binnen het plangebied zijn geen (grote) bomen aangetroffen (diameter borsthoogte globaal > 3 dm) met voor vleermuizen geschikte scheuren en gaten. Mogelijkerwijs zou de meervleermuis gebruik kunnen maken van het plangebied als foerageergebied, vanwege de wateropslagplaatsen voor het sproeien van de gewassen. Deze kans wordt echter zeer klein geacht. Daarnaast blijft er met het verdwijnen van de kassen, voldoende foerageergebied in de omgeving over, waardoor eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving niet in het geding zijn. Er bestaat daarom voor wat betreft boombewonende vleermuizen geen noodzaak voor de aanvraag van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

4.4 Amfibieën

In het plangebied zijn geen strikt beschermde soorten aangetroffen. Alhoewel het veldbezoek heeft plaatsgevonden buiten het veldseizoen voor amfibieën worden strikt beschermde soorten gezien het karakter van het plangebied niet verwacht. De alpenwatersalamander is sterk gebonden aan bossen, waar de soort voorkomt in allerlei soorten wateren, van meren tot karrensporen. Ook de vinpootsalamander geeft de voorkeur aan bossen of landschappen met bosjes en houtwallen, waar hij voorkomt in koele stilstaande of stromende wateren die met name worden gevoed door bronnen of beken. Mogelijkerwijs komen er algemene soorten voor zoals de gewone pad en de bruine kikker. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is daarom niet aan de orde.

4.5 Overige soortgroepen

Van overige soortgroepen als libellen en vlinders zijn in het plangebied geen (strikt) beschermde soorten aangetroffen. Ondanks dat het veldbezoek buiten het veldseizoen heeft plaatsgevonden, worden deze soorten gezien het aangetroffen biotoop aldaar ook niet verwacht. Er is alleen sprake van algemene soorten. Derhalve is er geen ontheffing nodig in het kader van de Flora- en faunawet.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

Op basis van de beschikbare literatuurgegevens en het veldbezoek kan worden vastgesteld dat het terrein een potentiële habitat biedt voor enkele licht beschermde soorten (tabel 1-soorten) en voor strikter beschermde broedvogels en vleermuizen.

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is derhalve niet noodzakelijk.

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd, dit betreft alle in bomen broedende roofvogelsoorten en de kerkuil, ransuil, steenuil, oehoe, roek, grote gele kwikstaart en ooievaar. Dit zijn de zogenoemde categorie 4 vogelsoorten. In het plangebied zijn geen nesten of vogelsoorten uit categorie 4 aangetroffen. Daarnaast zijn er categorie 5 vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In het plangebied zijn geen grote bomen aanwezig. Er zijn geen nesten of vogelsoorten uit categorie 5 aangetroffen. Er hoeft daarom geen nader vogelonderzoek plaats te vinden. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is derhalve niet aan de orde.

Binnen het plangebied zijn geen (grote) bomen aangetroffen (diameter borsthoogte globaal > 3 dm) met voor vleermuizen geschikte scheuren en gaten. Er bestaat daarom voor wat betreft boombewonende vleermuizen geen noodzaak voor de aanvraag van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

De kassen en de te slopen opstallen zijn niet geschikt als vleermuisverblijfplaats, daar zij geen spouwmuren met verluchtingsgaten hebben, geen zolder, een houten betimmering en dergelijke, waarachter zich vleermuizen zouden kunnen ophouden. De te slopen woning aan de Baarschotsestraat 23 heeft een dak bestaande uit dakpannen, waaronder vleermuizen zouden kunnen zitten. Daarnaast kunnen zich vleermuizen ophouden achter de dakrandbetimmering en het beslag rondom de basis van de schoorsteen.

Er dient daarom een aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd in en om deze woning. Worden er hierbij vleermuizen aangetroffen dan dient een ontheffing te worden aangevraagd. In andere gevallen zijn er geen belemmeringen met betrekking tot de Flora- en faunawet en is een ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk.

5.2 Aanbevelingen

Om het terrein geschikt te houden dan wel te maken voor vleermuizen is het belangrijk om het aanbrengen van verlichting zoveel mogelijk te beperken. Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen of weinig belemmering. Vanuit vleermuizenoogpunt heeft het de voorkeur dat deze armaturen gebruikt worden.

Met broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (halverwege maart tot en met halverwege augustus) indien concreet broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

6 Bronnen

6.1 Boeken en rapporten

Broekhuizen, S. et al. (1992). *Atlas van de Nederlandse Zoogdieren*, KNNV.

Cools, J. M.A., (1989). *Atlas van de Noord-Brabantse Flora*, KNNV.

EIS-Nederland/De Vlinderstichting/ Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2006). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvinders en libellen*.

Nie de, H. W., (1997). *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*, Media Publishing Doetinchem.

SOVON, 2002. *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS – Nederland.

Stumpel T., Strijbosch H. (2006). *Veldgids amfibieën en reptielen*, KNNV Uitgeverij.

6.2 Websites

- www.vlinderstichting.nl
- www.natuurloket.nl
- maps.msn.nl
- www.minlnv.nl
- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl

Bijlage

Algemene informatie Flora- en faunawet

Algemeen Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is op 1 april 2002 in werking getreden. Deze wet regelt de bescherming van planten- en diersoorten. In de Flora- en faunawet zijn EU-richtlijnen voor de bescherming van soorten opgenomen (Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn) en het internationale CITES-verdrag voor de handel in bedreigde diersoorten.

Beschermde soorten

Onder de Flora- en faunawet zijn als beschermde soort aangewezen:

- een aantal inheemse plantensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende zoogdierensoorten (behalve de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis);
- alle van nature op het grondgebied van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën- en reptielensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende vissoorten (met uitzondering van soorten in Visserijwet 1963);
- een aantal overige inheemse diersoorten;
- een aantal uitheemse dier- en plantensoorten;

De wet regelt onder meer beheer, schadebestrijding, jacht, handel, bezit en andere menselijke activiteiten die een schadelijk effect kunnen hebben op beschermde soorten.

Doelstelling wet

De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'Nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken. Daarnaast stelt de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn (erkenning van de intrinsieke waarde).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om ervoor te zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Deze verbodsbepalingen houden onder andere in dat (beschermde) planten niet geplukt mogen worden. Dieren (beschermde of niet) mogen niet gedood, verwond of gevangen worden. Ook de plaatsen waar dieren verblijven zijn beschermd. Het uitzetten van dieren of planten in de vrije natuur is niet toegestaan, net zomin als het kopen of verkopen van (beschermde) planten of dieren, of producten die van (beschermde) planten of dieren zijn gemaakt.

Beschermde leefomgeving

De Flora- en faunawet maakt het voor provincies mogelijk een bepaalde plek in het landschap aan te wijzen als beschermde leefomgeving. Zo kunnen plaatsen die van groot belang zijn voor het voortbestaan van een planten- of diersoort worden beschermd. Een beschermde leefomgeving kan bijvoorbeeld zijn: een fort of bunker waar vleermuizen overwinteren, een dassenburcht, een plek waar orchideeën groeien of een muur waarop beschermde planten groeien.

Ontheffingen

De Flora- en faunawet beschermt planten- en diersoorten door middel van een groot aantal verbodsbepalingen:

- Verboden handelingen bij beschermde planten en dieren. Bijvoorbeeld het verbod op het doden van eekhoorns.
- Verboden en bepalingen voor jacht- en vangmiddelen. Bijvoorbeeld het verbod op het bezit van strikken en vallen.

In bepaalde gevallen zijn uitzonderingen mogelijk op deze verboden. Provincies kunnen ontheffing verlenen voor de bestrijding van dieren die schade toebrengen of voor het beheer van de wildstand. In alle overige gevallen kan het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) een ontheffing verlenen.

De Dienst Regelingen van LNV verleent in de praktijk de meeste ontheffingen. Dit gebeurt op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Deze ontheffingen zijn onder te verdelen in drie categorieën:

1 Ruimtelijke ingrepen

Ontheffingen die nodig zijn vanwege de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van een gebied, bijvoorbeeld de aanleg van woonwijken, wegen of (natuur)terreinen. Deze ontheffingen kunnen ook worden gegeven voor (onderhouds)werkzaamheden.

2 Onderwijs en onderzoek, repopulatie en herintroductie

In het geval van onderwijs en onderzoek kan bijvoorbeeld ontheffing worden verleend voor het vangen van dieren om DNA af te nemen voor wetenschappelijk onderzoek. Een voorbeeld van repopulatie en herintroductie is het uitzetten van otters in natuurgebieden.

3 Overigen

Deze categorie is zeer ruim. Het kan gaan om ontheffingen van het bezitsverbod of ontheffingen van het gebruik van verboden vangmiddelen. Ook ontheffingen voor het gebruik van biologische bestrijders in tuinbouwkassen zijn mogelijk. Als een provincie geen ontheffing kan verlenen voor schade- en overlastbestrijding, verleent de Dienst Regelingen deze soms.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hier toe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime.
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime.
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 t/m 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten) en nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten).

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de ontheffingsplicht en is derhalve geen ontheffing nodig.